

KULTTUURIN TULEVAISUUSVERSTAS PALTAMO 14.10.2008

Merkkien ja merkintätapojen selitykset

Tähän tiedostoon on koottu Paltamon kulttuurin tulevaisuusverstaassa tuotetut 1) tämänhetkiset maaseudun kulttuurin ongelmat ja 2) niiden pohjalta ideoidut tavoitetilat 5-10 vuoden perspektiivillä. Tavoitetiloja on joissakin tapauksessa ketjutettu toisiinsa. Ylempänä olevaan ideaan linkitetyn idean alussa on seuraava merkki: >>. Tavoitetiloista äänestettiin verstaassa esille joitakin. Tiedostossa on lisäksi 3) verstaassa annetut äänet, jotka on merkitty kunkin idean yhteyteen seuraavasti:

P = 1 ääni hyvänä ideana (ei välttämättä toteuttamiskelpoinen), jos idea on saanut esim. 2 tällaista ääntä, se on merkitty näin: **PP**

V = 1 ääni toteuttamiskelpoisena ideana (ei välttämättä hyvä), jos idea on saanut esim. 3 tällaista ääntä, se on merkitty näin: **VVV**

Esille nostettiin tavoitetilat, jotka saivat vähintään yksi molempaan väristä ääntä. Tiedostossa on 4) esille nostettujen tavoitetilojen yhteydessä niiden toteuttamiseksi ideoituja toimenpide-ehdotuksia.

Ongelma 1.

Kilometri on kustannus

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- Parannetaan ryhmäkyytien käyttöä (ei 1 hlö/auto, vaan 2-3 hlö/auto) **P V**
- >> Pienjoukkoliikenne (taksit, kimpat)
- >> Auto-stop –järjestelmä (kyyti)

Toimenpide-ehdotuksia valittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

- Ei ehditty käsitellä

Muita tavoitteita

- Halpa (!!!) biopolttoaine haja-asutusalueille **P**
- Yhteisiä omatoimisia kulkemisia tuetaan (vaikka verotuksessa)
- Joukkopalveluliikenne toimii, ks. 19
- Palveluautot, kevyt raideliikenne
- Eri alojen koulutusta ja kulttuuria tasaisesti koko maassa, ja niin että pääkaupunkilaistenkin on matkustettava hankkiakseen osaamista **PP**

Ongelma 2.

Ikääntyminen

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- On synnyttänyt nuoremmille työtilaisuuksia palveluina V
- Eläketyönteon erillisverotus V
- >> Nuoret jäävät maaseudulle, jos on töitä
- >> Nuoret palaavatkin maaseudulle, kun on töitä
- ”Kummilapset” uusiksi, valittu omasta siirtolaisporukasta
- Parasta kuolla ns. ”saappaat jalassa”
- Kainuulainen vanhus ei joudu väkisin laitokseen kuolemaan, vaan elää kodinomaisessa, sosiaalisesti ja kulttuurisesti rikkaassa yhteisössä, ja se houkuttelee vanhuksia Kainuuseen eri puolilta. Ristijärvi ja senioriakatemia on hyvä alku!
- On onni nauttia kaikesta ja saada kaikki
- Harmaat pantterit ja arvostus

Ongelma 3. Maaltamuutto

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Bioenergia ja muut biotuotanto palauttaa asutusta maaseudulle V
- Kyläkoulut, kaupat ja kahvilat toimivat vilkkaasti
- Houkuttelevat ”paketit” paluumuuttajille (paikalliset asukkaat tukevat aktiivisesti uusia tulijoita) P
- Etsitään mallia ulkomailta tai eri maakunnista
- Kulttuurinen viihtyvyys; sitoutuminen
- Säilytetään peruspalvelut: kauppa, koulu
- Maaseudun arvostuksen lisääminen
- Harjoittelujaksojen suuntaaminen kyliin
- Maaseutu houkuttelee hiljaisella eksotiikallaan oman tiensä kulkijoita asukkaiksi ympäri maailman, esim. taiteilijat, ajattelijat, ekologiset yhteisöt
- Uusia työpaikkoja maaseudulle, esim. matkailu PP
- Nostetaan maaseudun etuja esille
- Edulliset kakkosasunnot keskuksissa, missä on palveluja

Ongelma 4. Keskittämisen pakko – valtion toimet

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- Taide- ja taitotupia kylä- tai kuntatasolla (vrt. kansanopistot) P V

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Esim. deserve -hankkeen raportti

Muita tavoitteita

- ”Pieni on kaunis”, pienet moninaispalvelut turvattu kylässä **P**
- Maaseudulle sijoittamisesta annetaan/maksetaan syrjäseutuporkkana m²/asukas
- Aluepolitiikka on arvossaan! **P**
- Keskittämisen tuottoja käytetään syrjäisten alueiden vahvuuksien käyttöönotossa
- Kuntien välistä yhteistyötä lisää **P**
- Hyvinvoivaa kaupunkia ympäröi hyvinvoiva maaseutu

Ongelma 5.

Rakennukset ja maisema rappeutuvat, pusikoituminen

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Säilytetään vanhoja rakennuksia ja kalusteita P VV**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käsitellä
- **Aktivoidaan kyläläisiä, yrittäjiä parantamaan alueen kulttuurikohteita ja käyttämään kohteita PP V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käsitellä

Muita tavoitteita

- Maiseman ja metsänhoidossa Kainuussa 10 % työvoimasta **P**
- Niityt ja laidunmaat vihannoivat
- Parannetaan kulttuurikohteita nähtävyyksinä (hoito, raivaus)
- Maaseutu on hyvässä hoidossa; luonnonympäristöt, kulttuurimaisema
- >> Haettava ”purkulupa” kunnossa oleville rakennuksille ja maisemaa siistitään **V**
- Ympäristökeskuksille lisää toiminta- ja avustusrahoja
- Pusikot energia- ja eläinravintokäytössä
- Ahomansikka ja mesimarja antavat runsaan sadon
- Kaupunkimetsänomistajille avuksi paikallinen ”metsämies”
- Restaurointikoulutus ja maisemarakennus **V**
- Kyläläisille tiedottaminen (lisätään kyläläisten kiinnostusta)

Ongelma 6.

Luonnonkulttuurin katoaminen, luonnonarvot kateissa

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- Yhteistyö kulttuuri-, ympäristö- ja luonnonsuojelun tasojen välillä **PP V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käsitellä

Muita tavoitteita

- Elämä perustuu luontoon ja se näkyy ja kuuluu
- Omaa ympäröivää luontoa hoidetaan ja huolletaan omanaan
- Nuorisokin kerää marjoja ja sieniä
- >> ja kalastaa
- Parannetaan pihanhoito-osaamista (kehitetään pihanhoitosuunnitelmia...)
- Kainuu olisi luonnonarvoistaan, vanhoista metsistään ja puhtaista vesistöistään tunnettu maakunta **P**
- Perinnehoidotapahtuman avulla tiedottaminen, hoidon parantaminen ja lisääminen
- Lasten puuhamaan järjestäminen
- Nuorten tutustuttaminen maaseutuun ja metsään
- Kouluista tehdään luontoretkiä, uusia luontopolkuja perustettu
- Luonnonpäivä kerran kuukaudessa, kerhot ja koulupäivät pidetään luonnossa **P**
- Lisätään luonnonsuojelun kiinnostavuutta
- Kaunis luonto houkuttelee vierailijoita, yhteisö voi hyvin, luonto- ja kulttuurimatkailu työllistävät **VV**

Ongelma 7.

EU-määritelmät liian yksinkertaiset + eri määritelmät ristikkäisiä

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- EU on todellinen yhteisö, jossa alueiden erilaisuus tunnetaan ja otetaan huomioon
- Euroopan moninaisuudessa ei kategorisia määritelmiä – sijalla kansalliset käsitteet
- Maakuntien Eurooppa
- >> Juuri niin!
- Harvaan asutun alueen ongelmia kunnioitetaan EU:n tasolla **V**
- Brysselin päättäjien paikallistuntemus ei lisääntynyt
- EU hyväksyy yksilölliset erilaisuudet

Ongelma 8.

Muutos voimakas -> jatkuvuuden näkeminen vaikeaa, perinne

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Muutos nähdään uuden paremman mahdollisuutena, aktiivinen ponnistelu unelmia kohti
- Järjestetään tapahtumia, joissa ihmiset kohtaavat toisiaan
- Muutos – jatkuvuus, pilkottu ummäärrettäviin osiin ja mielellisesti hallittavia
- Ikää ja elämäkokemusta arvostetaan
- ”Elävät arkistot”, uuden teknologia avulla kuvataan, säilytetään ja tiedotetaan paikallistietoa

V

Ongelma 9.

Depressio, merkityksettömyyden tunne -> voimattomuus

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Omat vahvuudet tunnetaan -> merkitys nousee
- Kaikkien mielipiteet huomioidaan ja kannustetaan aktiivisuuteen P
- Lähidemokratiaa V
- Ei anneta periksi! V
- (Alueellisen) vaikuttavuuden vuoden kunniamerkki ”tavallisille” kansalaisille
- Hajallaan asuvien kulttuuri-ihmisten yhteydenpito on vireää

Ongelma 10.

Resurssipula, raha ym.

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Rahaa tehdään, jos sitä ei ole V
- >> Joo
- >> ”Rahaa löytyy hyviin hankkeisiin”, TE-keskus, LEADER
- EU-tukien hakeminen helpommaksi, valmistelijoita ja neuvojia lisää PP
- >> Älytön byrokratia
- Kulttuurin arvo on tunnustettu niin suureksi kuin se on
- Paikallisresurssien uudistaminen, arvostaminen ja kartoittaminen näkyviksi

Ks. ongelmia 12 ja 17

Ongelma 11.

Turvallisuusvaje

- palvelut, ei luottamusta
- etäisydet; ambulanssi, terveydenhoito

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Jokaisella tarvitsijalla suora yhteys ihmiseen, joka ottaa hänen asiansa hoitaakseen riippumatta siitä, millä elämän alueella se on **P**
- Jokaisella on tukihenkilö ja perhe tukena
- Kainuulaisille on syntynyt kokemuksista luottamus yhteisiin palveluihin
- Peruspalveluautot **VV**
- Kyläpoliisin paluu
- Toivottavasti puhelintekniikka paranee niin, että terveystalvunumeroihin edes vastataan
- Puhelinpalveluja ja kuvayhteyksiä lisää: ihminen kohta ihmisen
- Eri alojen tuotanto ja yhteistyö sujuu mainiosti palveluntarjoajien paiteilla

Ongelma 12.

Vähäiset henkilöresurssit

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Kokopäiväinen kulttuurikoordinaattori – kunnallinen, maakunnallinen – on tätä päivää, ks. 17 PPP V**
- **>> Palkattuja alueellisia ”kehittäjiä”, aktivoijia**
- **Ks. myös ongelmia 10 ja 17**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Tietoa tarvitaan mitä tapahtuu kaupungissa, kunnissa ja kylässä
- Kulttuurisihteerit pitäisi palauttaa kuntiin (ei ehkä realistista), kunnilla voi olla yhteisiä kulttuurisihteereitä, kaavoitusarkkitehteja ym.
- Kylien renessanssi on tapahtunut, kylät ovat mukana kehittämässä elinympäristöä, kylätalot, -yhdistykset ja -kirjat ovat hyviä
- Kylätalot on saatu kuntoon korjausavustuksilla, mutta sisällöntuotantoon ei ole saatu vakiintunutta toimintaa, hankkeet (leader) eivät luo jatkuvuutta toiminnalle
- Kulttuurisihteeri voisi olla vaikka kulttuurituottaja
- Kulttuurisihteerin tehtävä on viedä kylätasolta tieto maakuntatasolle saakka yhtenäisenä ketjuna
- Hankkeen tulisi nousta useamman ihmisen tarpeesta, jotta sillä olisi jatkuvuutta, tai, että hankkeen aikana ihmiset tulee aktivoita ja sitouttaa mukaan
- Täytyisi ottaa oppia jo menneistä ja meneillään olevista hankkeista
- Hankkeistaminen useamman kylän voimin

Muita tavoitteita

- Yhteisen tekemisen hyödyntäminen (uudet taidot / vanhat myös virkistetty)
- Muistakaa kouluttaa seuraaja/seuraajia/tuuraajia niistä vähistäkin **V**
- Perhe on edullinen tuotantoyksikkö **V**
- Kukaan ei jää syrjään heikon itseluottamuksen tai oman arvon tunnon puutteen vuoksi **P**
- Kylätasojen yhteistoiminta, kyläyhdistykset
- Kainuun paluumuuttajat ry. ? **V**
- Jokaisessa kunnassa on oma kulttuurisihteeri!

Ongelma 13.

Nuorten kiinnostuminen mukaan, mukaan saaminen, nuorten toiveet eivät tule kuulluiksi

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Lapsista se alkaa, mummon kanssa marjaan, vaarin kanssa kalaan VV, nostettu esille kohtien 25 ja 27 tueksi**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Nuorison "nettiriippuvuuden" hyödyntäminen
- Assembly-tapahtumien hyödyntäminen
- Ulkomailta saa hyödyllistä tietoa, koska eri maat menevät eri vaiheissa ongelmien ratkaisussa
- Nuorisovaltuustoilla tulisi olla myös todellista päätäntävaltaa omissa asioissaan
- Nuorten tulee saada jo valmisteluvaiheessa tietoa virkamiehiltä nuorisoasioihin liittyvistä asioista.
- Nuoret tulee ottaa mukaan jo asioiden ideointivaiheeseen
- Virkamiehet tulee saattaa tietoiseksi paremmin nuorisolainsäädännön velvoitteista
- Maakunta ja kuntatasoinen lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma
- **Etsitään mallia ulkomailta P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ks. ongelma 14.

Muita tavoitteita

- Nuorten kehityssuunnitelmat jokaisessa kylässä **P**
- Järjestetään kyläyhdistyksessä nuorisotoimintaa (oma hallitus) **P**
- Nuoret metsästysseurojen johdossa
- Käytetään moderneja systeemejä (video, MP3, ...), innovaatio **P**
- Koulupäivän jälkeen kirjastoon
- Nuorisovaltuustot toimisivat kunnanvaltuustojen rinnalla **P**
- Väestö ei pilkkoudu jyrkkärajaisiin ikäryhmiin
- Nuoret kokoavat vanhuksat mukaansa toimintaan, tärkeä tehtävä **V**
- Muutoksia kouluopetukseen
- Taide on tunnettu väline päihkeitä vastaan taistelemisessa ja yhteiskunnan palvelemisessa
- Nuorten eri ryhmien tarpeet on kartoitettu kulttuurin näkökulmasta

Ongelma 14.

Uusien toimintatapojen puute

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Innovaatioita synnytetään järjestetysti, tietoisesti, tuetusti P V**
- **>> Innovaattoreita kiertämään Suomea**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Esimerkki: "Kainuu järkyttävän kaunis maakunta, narratiivinen retki" -koulutushanke vaikuttaa mielenkiintoiselta
- Opintomatkoilla ollaan oppimassa ja opettamassa samaan aikaan
- Täytyy oppia tuntemaan omaa kulttuuria
- Luodaan tilaisuuksia jossa uusia näkökulmia pääsee syntymään
- Kohtaamisissa hiljainen tieto tulee esiin
- Kulttuuri on osa palveluja (ICT, matkailu...), se on heti yhdistettävissä näihin
- Osallisuuden kautta innovaatiota syntyy (sosiaaliset innovaatiot)

- **Luova hulluus on arvossaan P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Onnistumiset hullussa ideoissa luovat hyväksyntää

- **Tutustumismatkoja joissa opitaan toisten ratkaisuja P VVV**
- **>> Etsitään uusia ratkaisuja muista kunnista tai ulkomailta P VV**
- **>> Ks. ongelma 22 ja 13**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Opintomatkoilla ollaan oppimassa ja opettamassa samaan aikaan
- Täytyy oppia tuntemaan omaa kulttuuria
- Hankkeisiin tulee sisällyttää opintomatka

Muita tavoitteita

- Käytetään innovaatioita ja teknologiaa
- Uudet toimintatavat ratkaisevat vanhat ongelmat, julkiseksi
- Hullujen ideoiden etsiminen
- Kylähullupäivät
- >> On jo
- Byrokraatit pureutuvat vanhaan

Ongelma 15.

Omaehtoisen toiminnan tuen puute

- **kulttuuri nähdään vain kulttuuritarjontana**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Kansalaisjärjestöillä toimintatuki
- >> Pienet yhdistykset ja ruohonjuuritason yhteisöt saisivat toimintaresursseja lisää, siellä ovat tekijät
- Itsensä toteuttamisen tarve ymmärretään V
- Ymmärretään, että kaikki on kulttuuria, ”oleminenkin”
- Jokainen on kulttuurin tuottaja eikä vain passiivinen kuluttaja P
- Mikroyrittäjyys yhtä arvostettua ja tuettua kuin perinteiset tuotantotavat kulttuurialalla
- >> Kulttuuri työllistää: käsityöyrittäjiä, perinteentaitajia, metsästys ja kalastus ym., näille starttirahoja

Ongelma 16.

Puute vapaaehtoistyön tuesta

- **esim. opm:n tuki laitoksille**
- **hallinto syö resurssit**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Vapaaehtoistyö on tunnustetusti yksi talouden moottori P**
- >> **Verottajan näpit irti talkootyöstä! VV**
- >> **Osa virkatyöstä ja rahoituksesta siirretään yhteisöille (kolmas sektori) P**
- >> **Tekemätöntä työtä on – löytyy maksaja, saadaan vapaaehtoistyölle yhteiskunnallinen maksaja P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Vapaaehtoistyö moottorina
 - o vanhuspalvelut ovat paljolti vapaaehtoistyöhön pohjautuvia
- Talkootyön verotus
 - o tarvitaan lakimuutos
 - o tarvitaan järjestöjen äänenpitoa
 - o toimenpide mukaan maaseutupoliittiseen ohjelmaan
- Kolmannen sektorin tekijät ja työttömät
 - o "työväentalo" välittää työntekijöitä
 - o järjestöillä on halua toimia, mutta byrokratia estää.
 - o enää ei saisi vastikkeetonta tukea (työttömyydelle)
- Pitkäaikaistyöttömien rahoja on leikattu
 - o täytyy pitää meteliä

Muita tavoitteita

- Helpot käytännöt (vähemmän hallintoa ja byrokratiaa)
- >> **Hallintorakenne on kevyt ja tehokas, se on tärkeä osa, mutta ei syö toimintaresursseja kunnista P**
- **Julkisen tuen hakeminen ja saaminen on vaivatonta**

Ongelma 17.

Alueellisen koordinoinnin puute

- ei rajojen yli tapahtuvaa toimintaa

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoitteet

- **Uusia työryhmiä ja koordinaattoreita P**
- **>> Alueellisesti kaikilla on tieto mitä kukin tekee ja milloin, laaja yhteistyö toimijoiden välillä P V**
- **>> Maakuntaa ajateltaisiin kokonaisuutena ja yhteistyö ylittäisi kuntarajat**
- **>> Yhteistoiminta-alueilla ainakin toimii**
- **Ks. myös ongelmia 10 ja 12**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Muualta muuttaneiden on vaikea saada tietoa mitä ja missä tapahtuu
- Kainuussa hankkeiden ja organisaatioiden välillä on parantunut, mutta tarvitaan lisää keskinäistä tiedottamista
- Monipalveluautot: terveystietosisar, lääkkeet, kulttuuri, kauppa
 - ei voida odottaa, että palvelu kustannetaan vain julkisella rahalla, tarvitaan myös asiakkaiden ja yritysten rahoitusta.
 - tulee hyödyntää paikallisista osaamista ja resursseja (esim. taksit)
 - kerätään asiakkaiden toivomuksia mitä palveluita tarvitaan ja kuinka paljon ovat valmiita maksamaan palveluista.
 - esim. Deserve-hanke. Tässä hankkeessa ei löydetty taloudellista kestävyyttä palveluille
 - esim. Kemijärvellä bussi, jossa on esim. pankkipalvelut ja palveluneuvoja
 - olemassa olevien liikkuvien palvelujen hyödyntäminen (esim. kirjastoautot)
 - ratkaisu on poliittinen - halutaanko myöntää tarvittavat resurssit
 - kunta voi tehdä yhteistyötä omien resurssien puitteissa (taksit ja kirjastoautot). pidemmälle menevä jutut valtion/asiakkaan vastuulla
 - palvelut tulevat olemaan tulevaisuudessa yrittäjävetoisia
 - etäisyyksistä aiheutuvien haittojen kompensoimiseksi **tiettyjen kuljetuspalvelujen ostaminen yrityksiltä tulisi olla vähennyskelpoista kuten ovat kotitalousvähennykseen oikeuttavat kodinhoitopalvelut**
 - tulee näyttää hyviä toimintamalleja ja keinoja, joita yleistämällä vakinaistetaan toiminta
 - aluepolitiikan käsite ja varsinkin toimintamalli on (vanhentunut, tarkoittaa nykyään vain alueellista yritystoimintaa) liian suppea. Yritystoiminnan kehittämisen lisäksi aluepolitiikan tulisi poistaa harvanasutuksen ja etäisyyksien haittoja mm. liikennepoliittisilla toimenpiteillä
 - aluehallintouudistus 2010 alussa tuo maakunnalle mahdollisuuden päättää, miten lääninhallituksen nykyisin päättämiä joukkoliikenteen tuen rahoja käytetään, silloin pitäisi olla harkittavissa myös palvelukuljetusten tuen myöntäminen
 - Kainuun maakuntahallinto kokeilemaan uutta lähestymistapaa: eri palveluja, kuten kirjojen lainausta, ruokatilauksia, terveystarkastuksia ym. eri kombinaatioina tulisi yhdistää yhteen kuljetukseen käyttäen hyväksi toisiinsa linkittyviä sähköisiä tilausjärjestelmiä, jos tällaisen varausjärjestelmän teknologiaa ei ole vielä olemassa, tulisi tarjota kehittämishaaste osaajille.

-

Muita tavoitteita

- Taidetoimikuntien kunta- ja kylävierailut
- Yhteinen uniikki visio Kainuusta löytyy
- Missä häärii senioripolis?
- Kainuun nuotta? Ohittaako business kulttuurin?
- Maaseutuja kiertää joku liehuva liekinvarsi ja sytyttelee sammuvia V
- >> Verkostolähteläät toimivat

Ongelma 18.

Nopeat tietoliikenneyhteydet edenneet liian hitaasti

- **maailma digitalisoituu, maaseudun yhteydet heikkenevät**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Langaton toimisi sataprosenttisesti PP**
- >> **Tasapuolisuus on totta**
- >> **Tiedonsiirto tasavertainen keskuksissa ja syrjässä**
- >> **Valtio takaa tasapuoliset yhteydet V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käsitellä

Muita tavoitteita

- Ystävälliset ja eri ryhmille suunnatut nettipalvelut
- Kouluttamisessa internetin käyttö (puhelin tarvittaessa)

Ongelma 19.

Tiet ja liikenneyhteydet heikkenevät

- **aurausta puuttuu, tiet yksityisiksi**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Tarjolla muitakin kiertäviä palveluja kuin kirjasto: kauppa, elokuvateatteri jne. PPP VVV**
- >> **Joo, monimuotoiset liikkuvat palvelut ovat toiminnassa**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ks. ongelma 17.

Muita tavoitteita

- Kulttuuripalveluliikenne toimii myös
- Lisää alueellista yhteistyötä **V**
- Tiet ymmärretään kansakunnan verisuoniksi, kuten koulutus aivoiksi
- Tienhoitokunnat, tieisännöitsijät, kustannussäästöt osakkaille
- Vapaaehtoinen työ on osana tien ylläpidon toteutuksessa

Ongelma 20.

Liian monessa asiassa yksilöt/instituutiot saavat liikaa valtaa

- **puuttuu laajojen ihmisjoukkojen yhteys päättäjiin**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Hallintopäätösten avoimuus ja perustelut selvästi mediassa esillä **PP V****

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

-

Muita tavoitteita

- Johtajilla on sydän matkassa
- Kansalaisäänestyksiä, jotka ohjaavat päätöksentekoa **VV**
- Vastuuntunto yhteisistä asioista on hereillä, vaikutusmahdollisuudet todellisia
- Kansan mielipidefoorumi toimii ja yksilönkin ääni kuuluu
- Vanhan demokratian paluu!
- Eri yhteisöjen neuvontaryhmää aina konsultoitu ennen päätöksien tekemistä
- (Isossa) joukossa päätökset vesittyvät, 200 kansanedustajaa?
- Kansanedustajat valitaan – ei kansaa
- Kansanliikkeet ja kansalaistottelemattomuus (väkivallaton)

Ongelma 21.

Maatalouden elinvoiman väheneminen

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Lähiruokaa tai luomua halutaan lisää
- Puhtaiden, lähellä tuotettujen elintarvikkeiden kysyntä nostaa elinvoimaa
- Lähiruoka ja luomutuotanto on Kainuun elintarviketuotannon ydin **P**
- Kasvihuonetuotanto, yrtit ym.
- Ravinto jalostetaan siellä missä se tuotetaan **P**

- Ruoka-, taide- ja matkailukulttuuri uudistunut, moninaiskulttuuriyrittäjät, uudet yhdistelmät **PPPP**
- Kylä – kylien yhteistyö
- Espanjalaiset ja italialaiset kasvihuoneviljelmät Lappia myöten
- Lisäansioita sivuelinkeinoista

Ongelma 22.

Kansakunnan kahtiajakautuminen

- **pääkaupunki / muut**
- **etelä / pohjoinen**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valittu tavoite

- **Kotimaan matkailua lisää -> opitaan toisten elämäntapoja P V**
- **Ks. ongelmat 14 ja 29**

Toimenpide-ehdotuksia valittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

- MEK ei ole saanut tukea kotimaan matkailua, eivätkä maakuntaliitot, muutos saadaan aikaan kun TEM muuttaa tulkintoja, tulee vaikuttaa poliittisesti ja virkamiehiin
- Opintomatkat ovat hyviä (välillisesti lisäävät myös kotimaanmatkailua)
- Eläkeläisten vapaa-ajan matkailun hyödyntäminen, heidän saaman tiedon hyödyntäminen
- Maaseutumatkailun markkinointia hoitavat paikalliset keskenään, on vaikea tehdä ylimaakunnallista työtä
- Tulisi saada enemmän yhteistyötä matkanjärjestäjien ja kohteiden välillä
- Tarvitaan tiedonvälitystä matkanjärjestäjän ja kohteen välillä (kulttuurimatkailu)
- Kotimaan matkailu on ekologista ja mielenkiintoista
- Maaseutuasumisen messut toivat hyvin matkailijoita Kuhmoon
- Lähimatkailu on tulevaisuuden mahdollisuus kun ei ole enää varaa lähteä ulkomaille (lama), lähimatkailun tuotteistamiseen ja kehittämiseen tarvitaan lisää panostusta
- Esim. Kainuussa on jo TUTKA -hanke (Kajaanin amk), Suomussalmella on tehty metsämatkailutuote (suomalaista metsänhoitoa ulkomaisille asiakkaille)
- Tarvitaan välittäjä joka tuo yhteen yrittäjiä, esim. nyt ovat toimineet ammattikorkeakoulut
- Miten saisi yhteyden luotua esim. yrittäjien ja museoiden välille - yhdistetään paketteihin erilaisia kulttuurikohteita

Muita tavoitteita

- Kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutus toimii, tunnetaan hyötyä toisistaan, sama koskee etelä/pohjoinen -asetelmaa **PP**
- Muutto itään tai pohjoiseen ei merkitse alamäkeen joutumista
- Koko suomi on asuttu ja työ/toimeentulo on turvattu maalla ja koko suomessa
- >>> Tokkopa
- Lamakauden takia maallemuutto kiihtyy **V**
- Kulttuurin voima ei ole väestön tiheydessä, vaan yksilöissä
- Maakuntien pääkaupungit samanarvoisia kuin Helsinki **PPP**

Ongelma 23.

Maahanmuuttajan arvostus puuttuu

- maaseutuyhteisön tiivis yhdenmukaisuus hankala tässä

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- ”Maan X” kulttuuripäivätapahtuma valtakunnallisesti, yhteiset eri kulttuurien tapahtumat, joissa eri kulttuureista osallistujat **V**, nostettu esille ongelmassa 24 esitettyjen ajatusten tueksi

Toimenpide-ehdotuksia valittujen tavoitteiden toteuttamiseksi

- Kirjastoissa tai muualla on maahanmuuttajien kulttuurien esittelypäiviä esim. esitellään maan x kulttuurin tärkeitä kirjoja, taidetta, ym.

Muita tavoitteita

- Maahanmuuttajat ”töihin”, niin arvostus kohenee
- Osataan ottaa oppia ”vieraalta”
- Suomalaisten kielitaito on monipuolinen (arabia, venäjä, kiina)
- Ihmisten arvostus ja kulttuurien erot rikkaus, itseisarvo **V**
- Eri kulttuurien ymmärryksen parantaminen
- >> tieto lisää ymmärtämistä ja arvostusta **V**
- Yhteisen voiman löytäminen **PP**
- Riippuu se arvostus maahanmuuttajastakin
- Kulttuuriset juuret tutuiksi kirjoittamalla; eri kulttuurien kuvaaminen suomeksi

Ongelma 24.

Ennakkoluuloja muualta muuttaneita ja heidän ideoitaan kohtaan

- paikallisen kulttuurin arvon näkeminen ulkopuolisin silmin ei saa arvoa
- maassa- ja maahanmuutto

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- Uusi asukas esitellään yhteisössä, ”tervetuloa” **P VV**
- Lisätään tutustumistapahtumia, ks. myös ongelmaa 23

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Kyläyhdistyksen pj. ja hallituksen jäsen käyvät esittäytymässä uudessa talossa tai mökissä
- Esim. kirkon menojen jälkeen uudet seurakuntalaiset esitellään
- ”Uusi kuntalainen -esittelyt” paikallislehdissä - paikallislehdet ovat arvokkaita
- Paluumuuttajat-rengas internetiin
- Kirjastojen hyödyntäminen, kirjallisuuden esittelyiltat - tämä kirjallisuus tutustuttaa sinut kotiympäristöön ja toisinpäin

- Tervetulotapahtumiin mukaan kyläläiset, mökkiläiset ja sattumalta paikalle eksyneet
- Pienimuotoiset tapahtumat ovat hyviä

Muita tavoitteita

- Yleisöideointipäivät
- Uusista tuulista osataan iloita, uusia vaikutteita arvostaa
- Yhteisen kiinnostuksen kohteen ja voiman löytäminen
- Vienan-karjalan kanssa syntyy hieno rajan ylittävä yhteistyö, esim. Kainuun ja Karjalan runokylät, Venäjä-ennakkoluulo poistuu **P**
- Monikulttuurisuus lisääntyy ja ennakkoluulot vähenevät
- >> Kulttuurin sirpaloituminen lisääntyy
- Ihmisen ymmärtämisen parantaminen
- Tulokkaista ilmoitetaan! **P**
- Kulttuurivierailut, residenssi- ym. toiminta **V**

Ongelma 25.

Puuttuu läheisten ihmisten tuki

- **perheet hajautuvat, isovanhemmat & lapset eri paikkakunnilla**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Mummula-systeemi, luodaan järjestelmä mummulle / lapselle **P VV****
- >> **Varamummula, ks. myös ongelmat 13 ja 27**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Kouluihin tulisi saada enemmän elämän oppimista kuin tiedon siirtoa, elämän oppimisessa luodaan yhteisöllisyyttä
- Isovanhemmilta tai vara-isovanhemmilta voi oppia elämäntaitoja, esim. marjanpoimintaa, sijaisvaaritoimintaa ovat järjestäneet seurakunnat ja MLL, mutta toiminta ei ole levinnyt koko maahan
- Museot ja MML ja seurakunta yhteistyöhön, kun ei tarvitse kaikkea suunnitella itse, voisivat mummit innostua enemmän
- Vanhusväestöllä on tietoa jonka he haluaisivat jakaa, otetaan heidät kertomaan lapsille mitä ennen vanhaan tehtiin, vanhusneuvostot mukaan toiminnan suunnitteluun
- Yhteistyössä vammaiset, vanhukset, lapset - ovat kaikki erityisryhmiä, hyötyvät samoista asioista, esim. liikennejärjestelyt

Muita tavoitteita

- Isompia perheasuntoja, jotta ukit ja mummit mahtuvat, huom. hinta!
- Tasapainoinen aluekehitys, ei enää yhtä suuria massamuuttopaineita **PPP**
- Sukurakkaus, perhekäsite on laaja, lapset, vanhemmat, isovanhemmat jne. ovat perhettä, lähimmäisenrakkaus
- Sukuseurat
- Työmahdollisuuksia tasaisesti koko maassa **PP**

Ongelma 26.

Vanhusten ääni ei kuulu

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Kansalaiset ovat suoraan osallisina eri asioiden kehittämisessä
- Eläkeläisten puolue – missä viipty?
- työteho ja tuottavuus eivät ole ihmisarvon tärkein mitta **P**
- Kaikilla vanhuksilla on ”kummiyhteyshenkilö”
- Vanhukset vierailemaan oppilaitoksiin ja opiskelijat vanhusten luo, ”vanhusnäkökulma” esiin **V**
- Kerran kuukaudessa suora lähetys netissä ja telkkarissa sekä ärsyttävistä senioriongelmistä että parhaimmista ratkaisuista (nuoret tuottavat) **V**
- Suuret ikäluokat palaavat päätöksentekoon vaurautensa vuoksi **V**

Ongelma 27.

Eri ikäryhmien yhteistoiminta puuttuu

- **lapset, nuoret**
- **työikäiset**
- **vanhukset**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- **Myös kouluissa mummut ja ukit läsnä **VVV****
- **>> Sijaismummot ja vaarit, ks. myös ongelmat 13 ja 25, joiden tueksi nostettu esille**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ks. ongelma 25.

Muita tavoitteita

- On perustettu alueellisia yhdistyksiä, joissa kaiken ikäisiä toimijoita
- Olisiko sitä tarpeeksi tilavassa kodissa?
- Parannetaan yhteistyötä eri ikäryhmien välillä
- Säännölliset toimintapäivät jokaiselle ikäryhmälle, jossa toteuttajat ovat toisesta
- Toiminta sopii kaiken ikäisille **P**
- Eläkeläiset toimivat vilkkaasti yhteisökuulttuurin uudelleen rakentajina yli sukupolvirajojen **VV**
- Tiedottaminen paranee yhdistysten välillä
- Yhteiset arvot ja tavoitteet tasoittavat ikäryhmien eroja

Ongelma 28.

Koulutuslaitokset eivät saa riittävästi opiskelijoita

- kurseja ei järjestetä
- passivoi kursseille pyrkineet, jotka jäävät ilman koulutuspaikkaa

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- ei opetustehtaita, vaan pieniä learn by doing -ryhmiä **PP VV**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Oppilaitoksissa on asiantuntijoita, heitä tulisi hyödyntää
- Kansalaiset saisivat opintoseteleitä - tarjontaa saisi hakea mistä tahansa oppilaitoksesta
- Oppimisen tueksi halutaan asiantuntijan neuvoja
- Soveltuu lyhyisiin kursseihin ja aikuisille
- Kansalaisopistot ja kesäyliopistot ja avoimet yliopistot ovat jo yhteistyössä ja mahdollisuus suorittaa etäopiskeluna
- On jo olemassa opintopassi kansalaisopistossa

Muita tavoitteita

- Sivistys”pakko”
- Ei huudeta tuuleen, markkinoidaan vaikuttavasti ja asiakkaita kuunnellen **V**
- Valtio kustantaa opiskelun kaukaisemmassa oppilaitoksessa
- Opinnoista saa pisteitä, jotka huomioidaan palkassa **V**
- Saippuaopperat eivät kiinnosta, halutaan oppia, tehdä, kokea itse ja yhdessä
- Räätelöityä koulutusta
- Virtuaalisen ja paikan päällä tapahtuvan yhdistelmänä säännöllisesti koulutus **V**

Ongelma 29.

Järjestettyyn kulttuuritoimintaan ei osallistuta

- sohvot vetävät & valitetaan ettei mitään tapahdu
- pakkotarjontaa, valintojen vaikeus, ei valita sosiaalisia tilanteita

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Valitut tavoitteet

- Uudenlaisia kulttuuritapahtumapaketteja **P V**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

-

- **Moninaiskulttuuritapahtumia VV, nostettu esille ongelmassa 22 esille tulleiden ajatusten tueksi**

Toimenpide-ehdotuksia valitun tavoitteen toteuttamiseksi

- Ei ehditty käsitellä

Muita tavoitteita

- Jokaisella 1 sosiaalinen ja kulttuurinen harraste vähintään kerran viikossa, perheellä yhteinen harraste **P**
- Kulttuuri on osa arkea
- Ammattivärvärit kiertävät maaseudulla
- Parannetaan ja luodaan uusi menetelmä tiedostamisessa

Ongelma 30.

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys syrjässä

- **taloudellinen hallitsee**
- **kulttuurin tulisi vetää**

Tavoitetila 5-10 vuoden kuluttua

Ideoituja tavoitteita, yhtäkään ei valittu esille

- Kulttuuri on tunnettu vetovoima sosiaalisen pääoman luomisessa ja kestävyiden turvaamisessa **V**
- Nähdään ja hyödynnetään kulttuuri omassa työssä yhtenä ”palkkauksen” osana
- Ihmisillä on aikaa tavata toisiaan ja hoitaa yhteyksiään
- Kulttuurin ja talouden toisiaan tukeva vaikutus tunnetaan **VV**
- Ihmiset tyytyvät taloudellisesti vähempään ja elävät sosiaalisesti ja kulttuurisesti monimuotoisempaa elämää **P**
- Leipää ja sirkushuveja, 2000-, elintaso ja viihdettä, maailman arvot pysyy vakiona
- Lisää kulttuurikasvatusta opiskelijoille (ja muillekin)

Muuta

- Kainuulaisen elämäntavan tuominen esiin, tämän tuotteistaminen tuo yhteen Kainuun eri toimijoita
- Perinteen siirto esim. metsässä kulkeminen ja puiden tutkailu, puun käyttötarkoitus valitaan puun mukaan - vastakohta massatuotannolle
- Kainuun maakuntaohjelman maaseutuosion kirjoittaminen on alkanut (Suvi Rusanen)
- Nuorten ongelma: kun ei ole mitään tekemistä; oikea ongelma on, että ei tiedetä mitä voitaisiin tehdä, nuorille on myös tärkeää saada palautetta tekemästään työstä